

Ny. sz. l. 16.
1975 III 16.

HÁROM NEMZEDÉK

Három nemzedéket képviselő kommunistákat mutatunk be alább: a holnap kezdődő pártkongresszus egy-egy küldötét. Azonos eszmék nevelték őket arra, hogy minden körülmények között törhetetlen hűséggel szolgálják a munkásosztályt és pártját, éltkortől, munkahelytől függetlenül fáradszótlanul dolgozzanak a szocialista Magyarorszáért. Nem le-

het és nincs is nyoma közöttük nemzedéki vitának, mert pontosan tudják: mit sem érne az elődök minden fáradozása, szenvedése, ha az új generációk nem vennék át tőlük a slá-jetabotot, és fordítva: a fiatal nemzedékek előről kezdenének a tengernyi kinlódást, ha nem becsülnék meg az örökséget és nem gyarapítanák szakaatlanul.

— Mint tanár és szerkesztő, már nyugdíjas vagyok, 74 éves korommal valóban az „első nemzedékhez” tartozom. Viszont, ha pártmunkás voltam után érdeklődnek, kénytelen vagyok közölni, hogy nem ismerem el életkoromat, s azt sem, hogy létezne nyugalmazott forradalmár. Ezért kérem besorolásomat a harmadik nemzedékbe.

A derűs kérést az I. kerületi pártbizottságon, amelynek Mathejka Jánosné is tagja, jogosnak találják, azt mondják, hogy vitakészségéből, lendületéből pontosan következtetni tudnak rá, milyen volt Mathejkáné — *Arvale Rita* — 17 éves korában.

— Akkor, az első világháború vége felé, szülővárosomban, Fiumében élttem. Nővérem már kapcsolatot talált a budapesti szocialistákkal, tőle kaptam elolvasásra a Galilei Kör első kiadványait. Emlékszem, az Adriai-tengerparton budapesti kisgyermekeket üdültettek, velük jött le Korvin Ottó fele-

sége, és nyomban összeült nővéremmel. Engem, a gimnazistát, nem vontak be a konspirációs megbeszélésekbe. Később aztán mérgesen megjegyeztem: — *Előbb forradalmat kell csinálni, akkor nem lesz szükség kiéhezett gyerekek nyaraltatására.* — Alighanem megjegyzésemet kaptam életem első pártmegbízását Korvinnétől: keressék embereket, akik kapcsolatba lépnek a közeli olasz fronttal, és hajlandók antimillitarista agitációra. Így lettem tagja 17 éves koromban, még a KMP megalakulása előtt a szociáldemokrata párt fiumei szervezeteinek, amely később egy emberként csatlakozott az első magyar proletárdiktatúrához.

A Tanácsköztársaság leverése után a fiatal lány osztozott oly sok magyar kommunista munkájában és sorsában. Egy ideig a bécsi emigrációban az Illés Béla megénekelte 43-as barakk lakója volt, de előtte még Rómában tanult, orvostanhallgatóként. Jelen volt a livornói kongresszuson, ahol az olasz kommunisták önálló pártot alakítottak, s ő húszéves korára alapító tagja lett annak. Olaszországban ette először az üldözött kommunisták börtönkosztját. Kiszabadulása után Bécsbe, majd Romániába utazott hamis útlevelel, illegális munkára. Ott elfogták, két évi börtönbüntetésre ítélték. Hat nyelven beszélt, s még mindig csak 25 éves volt, amikor a Szovjetunióban menedéket talált. Dol-

gozott a Kominternben, volt a politikai gazdaságtan tanára, agit.-prop.-referens, a nemzetközi könyvkiadó osztályvezetője. Ott ismerkedett meg a férjével, a Tanácsköztársaság váci direktóriumának egyik vezetőjével. Így alakult Mathejkáné életének első negyedszázada, amit újabb korszak követett, fáradszótlan munkával, emlékezetes örömeikkel és súlyos megpróbáltatásokkal. Csaknem 30 év elteltével látta viszont Magyarországot. A mai napig is vezetője a régi párttagok bizottságának, s a pártmunka mellett politikai kiadványokat fordít, szerkeszt.

— Ha szót kapnék a kongresszuson, mindenekelőtt elmondanám, hogy a helytállás nemcsak az én nemzedékem sajátja, hanem azoké is, akik a nyomunkba léptek. És még valamiről szólnék. Nem először veszek részt a kommunisták tanácskozásán, ott voltam a livornói kongresszuson, a Komintern VII. plénumán, az SZK(b)P XV. kongresszusán, mindegyiket a harc, a szenvedélyes, éles vita légréte jellemezte. Az MSZMP XI. kongresszusa számomra az egység, a kiegyensúlyozottság jegyében zajló tanácskozás lesz, ahol szóljon bárki is a saját munkájáról, környezetéről, mindenképp az egész országról és az egész országnak van mondanivalója. *Valamennyi küldött egy erős, egységes párt tagja, s erre az „első nemzedék” nevében is büszke vagyok.*